

[Fuglsang.]

personligt forhold mellem den enkelte jordbruger og hans bedrift. Det er jo fuldstændig på linie med den indvending, man altid hører mod udviklingen af andelsbevægelsen, at vi herhjemme i Danmark har en ganske speciel mentalitet, som gør, at det danske landbrug fra arilds tid har foretrukket den individuelle bedriftsform, som man har i øjeblikket. Det er jo ikke rigtigt. Den nuværende individuelle driftsform, således som vi kender den, er jo ikke mere end halvandet hundrede år gammel. I hundreder af år før har de danske landmænd levet under og dyrket deres jord under ganske andre former, under fællesskabets form, den kollektive form.

Jeg siger ikke dette, fordi jeg ønsker at vende tilbage til middelalderens forhold, men jeg siger det, fordi jeg ønsker at rette den udbredte misforståelse, at det er noget specielt for Danmark, at danske landmænd altid har dyrket deres jord individuelt. Nej, den form, man dyrker jorden under, har altid været og vil altid være afhængig af det tekniske niveau og de dyrkningsformer, man til enhver tid anvender.

Man har udviklet den nuværende individuelle driftsform under ganske bestemte forhold, men der er ingen, der siger, at den vil blive stående, vil vare evigt. Der er nye former undervejs. Der er de former, som begyndte med den danske andelsbevægelse i 80'erne. Da det første andelsmejeri opstod i Jellinge, stillede datidens landbrugsminister sig sikkert også afvisende overfor det — ligesom den nuværende. Man troede, det var en isoleret foreteelse — i dag ligger andelsmejerierne som et tæt net over det ganske land, og de behandler langt den overvejende del af dansk mælkeproduktion. Selvfølgelig vil det fortsætte, uanset hvad den højtærede landbrugsminister vil eller ikke vil. Udviklingen står ikke stille. Man må følge med i udviklingen, ikke bremse den, og når man ser noget nyt skyde frem, der ganske afgjort betyder fordele, er det rigsdagens pligt ikke på forhånd at afvise det, men at undersøge det og i det omfang, det er til gavn for hele Danmark, da at støtte og udvikle det.

Så er der talt lidt om priserne på landbrugsprodukter og priserne på jord, og herunder nævnte den højtærede landbrugsminister, at det ville være farligt at bremse en enkelt erhvervsgrens priser, medens andre erhvervspriser fik lov at udvikle sig. Den højtærede minister tænkte her på — hvad der også er ganske rigtigt —, at priserne på landbrugsprodukter konstant ligger bagefter priserne

f. eks. på industrivarer. Men spørgsmålet må da være: Hvad har den høje regering gjort for at standse denne udvikling? Det er dog regeringen, og regeringen alene, der har ansvaret for, at monopoler, truste og den slags fortsat har lov til at skrue priserne på de varer, landbruget skal købe, op i det uendelige. Det er ligeledes ikke mindst den høje regering, der har ansvaret for, at landbrugets priser ligger så lavt, som de gør, nemlig i kraft af den politik med hensyn til Englandshandelen, man fører i øjeblikket.

I den forbindelse kunne man godt sige et par ord om forholdet mellem storbrug og småbrug. Denne diskussion er stadig standende, og ved hjælp af talrige tal og tabeller søger man at bevise storbrugets overlegenhed. Jeg tror dog, man må sige, at når storbruget i de sidste år indtægtsmæssigt har haft en så stor fremgang, som tilfældet har været, ligger det ikke i storbrugets overlegenhed i sig selv, men i en ganske bestemt politik, nemlig den, der i høj grad fordyrer de produkter, som storbruget sælger, korn og foderstoffer, men samtidig også fordyrer de produkter, som småbruget skal købe. Det er denne politik, der stiller storbruget gunstigt og det mindre brug mindre gunstigt i konkurrencen mellem dem.

Landbrugsministeren (Sønderup): Jeg vil gerne tilsidst gøre nogle ganske korte bemærkninger til det ærede medlem hr. Aage Fogh. Når han taler om et større nettoudbytte i forbindelse med udstykningen, synes jeg, der er grund til at minde om, at forudsætningen for, at man kan operere med de store tal, som han nævnte i den forbindelse, er, at der på rentabelt grundlag kan foregå en vis forædling, som giver sig udslag i den eksport, vi har af forædlede landbrugsprodukter. Det vil igen sige, at forudsætningen for, at man med fordel kan drive landbrug af den art og beskaffenhed, er, at man for det første kan få de fornødne råstoffer, og dernæst, at man kan forædle dem og kan komme af med dem til lønnende priser. Vi må også i samme åndedrag huske på, at ihvorvel man måske på det grundlag, som her er anført, kan henviser til en stor produktion, så ved i hvert fald vi, der er beskæftiget ved landbruget, at den produktion, vi fremstiller, tilvejebringes under langt længere arbejdstid, end man har indenfor andre erhvervsområder. At man så af forskellige grunde, som jeg nævnte i mit første indlæg, affinder sig med det og også kan finde en vis rigdom i det, er en sag for sig, men udfra en national-